

A vadkárok felét jelentik be

Nemcsak jogaik, hanem kötelezettségeik is vannak a kártérítést igénylő gazdáknak

Legjobb esetben a vadkárok felét jelentik be a károsult gazdák a bürokratikus kártérítési eljárás miatt. A csíki Szilos Vadászegyesület vezetőjét a vadkárokról, a kártérítési eljárásról, illetve a gazdák és vadásztársulatok kötelezettségeiről kérdeztük.

A vadkár témája rendszerint akkor kerül szóba, amikor már tényleges kárról van szó, és a pórul járt gazdák azt szeretnék megtudni, mit tehetnek a kártérítés elnyeréséért. Jóval kevesebb szó esik viszont arról, hogy a gazdáknak mit kell tenniük területeik és állataik védelmében. A több csíki terület vadgazdálkodásáért felelős Szilos Vadászegyesület igazgatója, Hadnagy Lehel (portrékon) tájékoztatása szerint két törvény szabályozza a vadállatok okozta károk megtérítését:

FOTÓ: TAMÁS ATTILA

a 2006-ból származó 407-es vadászati és vadállomány-védelmi törvény, illetve az 1679-es számú miniszteri rendelet 2008-ból. Ezek értelmében a vadkárok megtérítése az államot, a felelős vadászegyesületet és a gazdát egyaránt terheli. Amennyiben szigorúan védett állatfajok – medve, farkas, hiúz, vadmacska, hód – okozták a kárt, az államnak kell kárpótolnia a gazdát. Szintén az állam fizet, ha a vadászható állatfajok okozta károkról bebizonyosodik, hogy annak elkerüléséért a gazda és a vadásztársulat mindent megtett. Ha a vadászegyesület mulasztotta el kötelezettségeit, akkor neki kell a kárt megfizetnie, ha a gazda a hibás, akkor ő marad a kárvallott.

A gazda kötelezettségei

A törvényi szabályozást ismertetve a szakember elmondta: a növénytermesztők esetében az a terület, amelyen kárt okoztak a vadak – és amire kártérítést kérnek –, a kérelmező tulajdonában kell legyen, illetve bérleti szerződést kell felmutatni, ha nem a károsult a területtulajdonos. Amennyiben egy erdős rész a medve által meghántott fatörzsek miatt szárad ki, a kárrendezéshez erdészeti ütemterv szükséges. A törvény azt is előírja, hogy még a vadkár bekövetkezte előtt írásban kell értesíteni az illetékes vadásztársulatot, hogy az adott területen például vaddisznók jelentek meg és kárt okozhatnak. De önmagában ez sem elég, ugyan-

is a törvény előírja, hogy a terület védelmét a gazda kell biztosítsa megfelelő kerítéssel, vagy különböző vadriasztó kémiai anyagokkal.

Nemcsak a növénytermesztőknek, hanem az állattartóknak is előírnak kötelezettségeket, ha kártérítést igényelnek: az állatállományának szerepelnie kell az állategészségügyi rendszerben, illetve biztosítani kell őrzésüket a lege-lőn. Hadnagy Lehel kiemelte, hogy csak a kijelölt legelőtesten bekövetkezett károk téríthetők meg. Ha az állatokat behajtják az erdőbe, és ott támad rájuk a medve, akkor nem igényelhető kártérítés. Ha szükséges az erdős részen való áthajtás, ahhoz az erdőt kezelő erdészeti hivatal engedélye is kell. Az állatokat éjszakára védett helyen kell tartani és pásztorkutyákkal őriztetni.

Hadnagy Lehel arra is kitért, hogy a kerítések közül a jól felszerelt villanypásztor a leghatékonyabb, ami Csíkszéken kevésbé elterjedt, mint Háromszéken. Meglátása szerint ez oldja meg legjobban a problémát: vadállatokról lévén szó, a fa- és drótkerítés nem jelent tartós védelmet. A törvény által engedélyezett vegyi anyagokkal is lehet próbálkozni, amihez követni kell a használati utasítást, és a módszert megfelelő időközönként kell alkalmazni.

A vadásztársulatok feladata

A törvény kötelezettségeket ró a vadásztársulatokra is. Többek között feladatuk a vadászterületükön a kilövési kvóta teljesítése és a vadállomány takarmányozása, hogy az állatokat az erdőben tartsák. A vadászok feladata, hogy kiszálljanak a vadkárt bejelentő gazda területére és levadásszák a károkat okozó egyedeket. Ha a magasabb szaporulat miatt már a vadászszезон vége előtt megvalósítják a kilövési kvótát, újat kell kérni. A vadászegyesület igazga-

Nemcsak az erdőben, hanem városokban is egyre gyakoribb látvány a medve

FOTÓ: GECSE NOÉMI

Medvetámadás Csíkbánkfalván: Székelyföld-szerke sok a panasz a nagyvadak kártételére

tója rámutatott: nem könnyű eleget tenni ezeknek az előírásoknak. Megtörtént már, hogy egy éjszakai helyszíni szemle alatt nem jöttek a vadak a megfigyelt területre, de miután a vadászok elmentek, hajnalban mégis kárt okozott a vadállat. A vadak etetése sem jelent teljes körű megoldást, hiszen a szórókon elfogyasztott takarmány után a távolabbi kukorica-parcellákat is megdézsmálhatja a vaddisznó.

Jegyzőkönyvbe veszik, hol és mikor történt a kár, milyen növényi kultúrában vagy haszonállatban tett kárt a vad és milyen vadállat okozta azt.

A kárrendezés

Ha az előírások betartása ellenére is megtörténik a vadkár, a kötelezettségeket – ahol erre lehetőség van – iratokkal is szükséges bizonyítani. A kárbejelentés után a vadkárt egy szakmai bizottság méri fel, amelynek a helyi önkormányzat mellett a környezetvédelmi igazgatóság és az erdészeti őrség egy-egy munkatársa a tagja. Az előírás szerint az illetékes vadásztársulat is jelen lehet, de a bizottság nélkülük is hozhat döntést a kárrendezésről. A kárfelmérés során

FOTÓ: PINTI ATTILA

a kárbejelentés lehetőségével. A gazdák többnyire jelentik, ha medve vagy farkas támadt az állataikra, de kevesen tudják, hogy a medve által meghántott fák után is igényelhető kártérítés. Habár erre nincs helyi precedens, a vadgazda szerint a hódok által elárasztott területek tulajdonosai is igényelhetnek állami kárpótlást. Mint ahogy azzal a lehetőséggel sem élnek a gazdák, hogy a tyúkudvarba bejáró róka pusztítását jelentsék, hiszen erre is lehetne kártérítést kérni. Ha nem külterületen következik be a kár, ilyen esetben a vadásztársulat csak akkor léphet közbe, ha erre vonatkozó szerződése van a helyi önkormányzattal. De ugyanez érvényes medvére is, ha a nagyvad belterületen, a gazdák portáján garázdálkodik.

Bürokratikus rendszer

„A nagy bürokrácia miatt sokan nem élnek a kárbejelentés lehetőségével. Nemcsak a sok papírmunka tartja távol a gazdákat, hanem a hosszas ügyintézési folyamat is, hiszen két napba is beletelik, mire minden papír a helyére kerül, és a helyszínelés megtörténik. Ez nyáron két munka nélkül elvesz-

tegetett napot jelent – magyarázza Hadnagy Lehel. A szakember szerint a minisztériumban nem látunk valós képet a vadkárokról, legjobb esetben is csak a károk feléről tudnak.

De nemcsak a gazdák kártérítése hosszas folyamat, hanem – amióta elvették a medvék vadásztatási jogát a társulatoktól – egy-egy problémás medve kilövési engedélyének a megszerzése is. Tavaly augusztusban emberre támadó medvére kért a vadásztársulat kilövési engedélyt, de mivel két napra rá egy új törvénnyel megváltoztatták a kérelmezés menetét, a csíki kérelmet formai hibákra hivatkozva visszadobták. Az újra elküldött kérelemre Hadnagy Lehel végül december 12-én kapott választ, illetve engedélyt a medve kilövésére, holott ilyen esetben helyben és gyorsan kellene dönteni.

Szakszerű vadgazdálkodást!

Az utóbbi időben egyre nagyobb visszhangot keltő medvék árok csökkentésére egy észszerű vadásztatási rendszert kellene kialakítani. Mivel a medvének az emberen kívül nincs természetes ellensége, elengedhetetlen a populáció mesterséges szabályozása. Főként annak tükrében, hogy a városokban beszokott példányok bocsaikkal is visszajárnak a szemetesekhez. Azon bocsok számára, amelyek meg sem kóstolták a vadélelmet, az első számú élelemforrás a szemetes lesz, és ezt öröklük saját bocsaik. Ha ez így folytatódik, egyértelmű, hogy egyre több lesz a konfliktus. Hadnagy Lehel hangsúlyozza: nem drasztikus megoldást vár, hogy a jelenleg hivatalosan elfogadott mintegy 6400 állatot számláló medvepopulációt két év alatt az ideális 4000 állatra csökkentsék, de azokban a régiókban, ahol nagyon elszaporodtak, illetve kárt okoznak a nagyvadak, mindenképp lépni kell.

KÖMÉNY KAMILLA